

Växter i huskäll läkekonst och magi.

Från Sigrid Lund är uppteckningen på en gammal stäktgård i Gafshult Visseboffa. Huru om kallas att hon minns att man kokade en sorts bröd som man kallade probatisborsing där kokta stötta probatis ingick som beståndsdel och tillsammans med rågmjöl och kornmjöl. Man frimade även till en rutte och sedan skas man denna i 5 cm ~~5~~ tjocka skivor. Man rostade rutten på ånda och så lade man en träcken korsade denna och drog till. Från Lund sade sig inte sedan sin kändom ha sett denna brödsort användas. Mostsajt använde man att färga smör med.

Om ersättning för kaffe brukade
man använda rött eller svart
dessa rostades och malades och blandade
med rostad råg eller korn. Man
sade nogärende språng att man be-
traktade att språng som vätlig.
Man minades att man ansåg att en
särskilt otäck bisnats mjölken
ibland fick när kornen gick i ska-
gen beordre på att elen ätit
språng. Man minades att man i
hemmet hem kokade in "grönäpple" på
samma sätt som man nu kokar in
gröna tomater. Potatisäpple är för-
husen på en sorts potatis man elä
ollade. Man minades för övrigt som
beordres av enbär (urtisöl), och björk-
sör som man blandade med vatten

innan man drack öl. Björksar an-
vändes även som sötningssmedel.
På vägen sade man att björket var löst
när sauren steg i stamman och då
började man hälla i stamman och
steg in en spik över fis hålet och
så hängde man en spann under
hålet som sauren fick sinna i.
Man kallade sauren "Björkblä" eller hydd.
gärkans vit för mindes för lavender,
kinnjær, dragar, pingestrogstammas
malört, myrsam, pressiga, körvel
kinnjær, (kummis) kammanill, isop,
ambrot, balsambla. Malört på bäver-
~~man~~ vin var alltid till hands som
bot för mag ont. Till herna gjorde man
kullor av malört, salt och vinjet och
dessa gavs för att ge bittre ap. bit.

biskola

Man minades att man gar hemma
vilt som lutte blodrot som
med blodkalvin. Ett medel mot
ett i halsen var en okokt nähyll-
blommor, man skulle dricka saft.
Den som kokts av blomman och
sedan skulle de kokta varma blom-
man lägga i en duk och denna
skulle läggas om halsens i varmen
som mycket. Man kokte såpa på
en vild från lutte såpneglikan och
den växte vilt, man kokade lutt på
rotten och vilt den. (Önnare beskrivning
gick tyvärr inte att få) Pors använde
man att lägga under luttan i säng
en som medel mot loppor och
med mat användes malört. Till
förgnig använde man björklöv till-

satt med alun när man skulle färga
garn gult. Om man hade vasordals i en
järngryta björklöv och goss sedan
tillsatte man alun och slog på vattnet
såg i det fick boka flera timmar.
Det blev djupare färg om kokningen
skedde i järngryta istället för
koppargryta. Damma för färgs-
~~med~~ medel hade man när man
färgade grönt ~~färg~~ med gjung,
som befräts från rödledar.

Stenar ossa användes för färgning
och man tillsatte av alun och goss dem
färg. Kopparröd odlades i skidgärdet
och denna gav röd färg. Till att fä-
ga påskäggen gult användes lök-
skal som lades i vattnet samtidigt
med ägg. Som påskdunadsblom-

som kallades höjbarnets hjärtan munk.
hattar piomet myriner ring blommor,
husenskinor, nejlikor, sönderligor, rosor,
inour buss: nerium, (hudeblas trä) ?
olot. Man hade också krusna blommor
som gurgelmad inne men piomet
ansågs giftiga och kunde inte vara
inour buss. Man plockade en vit
blomma som växte i ängsmarker
och kallades ängskljor, den hade
små röda blomklasar och var mer.
kring 15-20 cm hög när den blommar
Man plockade larduldet, balsambla,
och myskumacka som dockade och
lades i en gräs som lades i sinne.
försäckt för välbefinnens skull. Man
uppskådade alltså med blomma
På sin lade man skinn skinnar av alar.
Hud.

Vid besök i Måbargården i Vissel-
Lofsa talade prästen Anna Carlsson
om att hennes moder vid flera
tillfällen ~~med~~ anlitas för behand-
la av sjukdomar och att hon då
själv tillrett medicinen efter de
recept jag godskrifvt ut och som
jag noggrant har intress för utri-
det.

Lingonrisdekokt.

Man lägger i en emaljerad gryta, ~~ett~~
kittel eller dylikt så mycket friskt
lingonris som kokbäret rämnar
och står på iset så mycket rent
dricksvattnen att detta står nätt och
jämnt över iset. Efter ungefär en
timmes kokning silas dekokten

genom en handduk och försä
och svalma väster den ~~fina~~ bap-
pas på bordet. Någon annars ring
på ande denna dekort skulle an-
vändas till fanns inte.

Mot ömkylda händer.

De rissnade torra lören ~~na~~ på unga
skas ryglor och bokas i vatten.
Gedam en tillräckligt stark dekort
erhållits blötas kinnelappas i den
och bindas ett par nätter efter vasa-
den om kinnelerna.

Botemedel mot kräpna.

Den sjuka den börjar vanligen med
en hushet, som ej låter skicka sig

för ping och utom sätter fast. Den blir
smärningar och kramper och skarpa
skärningar känns som oftast där.
Guttligen för den en sort blå färg
och brister sönder. Den är då öppen
kräfta med en oerhållig stark och
frädes omringning sig. Gå snart en sådan
knut märkes! Bred fjärdede medel an-
vändas. En råghet teshed kommer
och en full matshed tjockt sitt grädd
arbetas till samman och därut i rö-
ser så mycket försiktighet såg mig ut att
det blir som en sabon. Av denna ut-
breddes grä kramper eller kramper och
lägges grä knölen som om bydes
morgon och afton. Detta plan för-
dela det om du vill gör i fast.
Skulle så öppen sig gör en sabon

2 lod genbriserad gubben i lod bly-
vitt 1 lod vibriol eller s. k. kopparisik.
Detta blandas med så mycket bomolja
att det blir som en salva vilken väl
sammanvires. Härut är ut bealles ~~och~~
på kammvår och lägges på isen som
om bytes om sjätte timman, så vil du
den sjunde är vaken. Efter sjunde dag
med björas kräftsiret att spisa som
om kring. Nionde dag med björas vanli-
gen stycken att bit falla så att kräft-
skadarn står alldeles öppen. Då gräslä-
ges för att ställa ~~de~~ på lagorna rinner
sittes som om bytes under om och afton.
Siret behandlas sedan som andra ög-
na sås och när däruti björas synas
som röda småryn är det färdigt och att
kräfta bräva vore det läses ganska post.

Medel med bickhorda.

1/2 kornet sökersisung och en junnfren så
kinnoljan. Kinnoljan slås i vatten och ko-
kas en kort stund i ena vatten och frysas
en och skummas och blandas med si-
sungen. En desserterstid två tre gånger
om dagen - flaskan skakas. Skummi-
abskivement ingivides på bestämd ett
par gånger dagligen.

Medel med bickhorda.

Rött fint lach stödes och kokas i en
halv kanna god dricka till smdos b
en fjerdedel äter två. Ett spetsglas
ett par gånger om dagen.

Finsk smörja.

Komp 12 öre Finest vil 10 öre Skidpapper

ACC. N:R M. 11454:12.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

3 öre Guldreder 1 $\frac{1}{2}$ lod Atthika 1 $\frac{1}{2}$ jumbur
Embresolja 10 öre Sprit 10 tunn. Blandas
dillsmör och bacheljen fylls med
kärnvin och skakas och korkas väl.
(Hålls öfver bachelj.)

Med fräschning.

När man går till sängs tager man en
kuddad Prinsens dröjmas samt tinn-
ares en eller två kagias glädskåle var-
efter man bäddas ner sig väl.

Med fräschning

10 öst frångula back, 2 öst prunders ans-
skat korkas väl salta eld under 4 tim-
mars tid i 3 kvartier vatten dills
hälften är kross. Däsa dager sedan

man gött till sängs på aftonen ett
spetsglas och om veckan icke under
mista dag följer Tages ett glas på ~~morgon~~
~~g~~ aftonen och ett glas på morgonen
före frukost.

Medel mot prostkarlar.

Man gnider det färsna stället lätt
med en vit smetkisa. Går det an nys-
ta när den gnusar och prosten för-
svinner. Ett enkelt och gott medel är
också följande. Man nysar till sig
alun i 4 l. varmt vatten och badar om
krällarna innan man går till sängs
5-8 dagar efter vandra det sjuka stället
med denna vätska. Man använder
vätskan så ofta som möjligt.

Medel med blodprögiftning.
Några kilo blyförmijöl samt ett par
kalomet till sättas vatten och blysprit
(bekande vatten) till en gris. Man fyller
i grisens i ett örngotts rum (rum) och i
detta sticket man in den spruta
man så sätter vatten sig och vatt
där finns sådant dragas ut.

Lag 72

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Växer i hus håll ~~och~~ läker konst och mag i
Olof Nilsson minnes att han vill ett be-
sök hos Anders Larsson i Gärna Holm
blev motiverad att som frö sprids i
koka fläderblommor och användas i
med, blommorna kokas i, till att dricka
på sår sidan. Han badade om att man
mycket i hans blommar i hummen-
gård till ett påsids där man dog lika
dela granhåda och birax som något
mindre dalg och detta smälles och
skickas kallt på en dygbit som lades
på det enda stället, för försörjning o.d.
Så ersättning för det att dricka man
blad av ~~en~~ hörsbärsträd eller blad av
sört om bär buske, de senare var bäst.
Frukt av bladet som man gjorde ark och på
och gar hos en i blodbäring använde

man med störelse från gäns en bländ-
ning av ättika och bräda. Olof Nilsson
minades att komma och mycke begär-
na på den som en man kallade bo-
svamp, som då var sumt blickig & fick
säger på en sådan som en stor
en vilken kungslöjning. Han sade
att svampen var en stor brennsvamp.
Man brukade använda flugsvam-
pen som utrotningssmedel mot
flugor, man kände sönder huden
och så stredde man sönder på bi-
karna och lade dem på en tallrik
och som ställde i rummet.
För att äta kruskiften på var använde
man "jorsprång" eller som det också
kallas ~~jorsprång~~ jorsvamp (Jordnöter)
beskrivningen på dessa är att de

Karl Johan svamp

liknade som i protatis är en hasse-
möts storlek samt att de är ljusa
till färgen samt troligen smeta
inuti. De finns i markytan vid
rötterna av gran och när man förs
beredde mat i skogen för svedjor
kan man finna sådana i
markytan när man hackade med
flåttacka. Medlet är allmänhet känd
här på orten. Till saggarna använde
man för samman ända till ros-
ad havre som gavs till man med.
de uppehåll, det kunde dröja 2 a 3
dagar ibland. För medlet att stann-
sa blod användes alltså spin-
delar som var mycket effektivt.
För medlet mot bälde användes råg-
mjölsgröt som skulle läggas på så

varom som möjligt och bytas ut med
ny så fort den soplas. På så sätt
skog man ut och ur bilden. Mot
omgifft hörde han inte till annat
än att man skulle dricka om man
helt förgat bettet och lägga den mot
det vidna stillet och så dricka kvin-
nans som mot gift. Medel mot
sögonen t. ex. himmels ögon o. s. v.
och koka blommorna och dricka
de ögonen med rosor och mot. Det
var inte så ovanligt & säger ut af vil-
som att man ~~kan~~ ha en vitblåk i
fickan för att vara säker på att vara
fredad för troll och ottyg.

Luf 72

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Fru Hulda Nilsson minnes att
det inte var så vanligt för att
man använde balsamblad till
stuvning på samma sätt som
spenat. Men med den skillnad
att bladen först skulle frivällas.
En rätt som också gått ur bruk här
är s. k. brönsgröt en blandning
i mosad form av bondbönor och
potatis. Rätten var för en av de
stämde rätterna på veckans mat
sedet under vintersäsongerna.
Samma är fiskallumlet med stuv-
ning av pumpor. Även denna rätt
var mycket vanlig före. Balsam-
blad använde man att lägga på
särskilda till man ~~de~~ de tjocka
biten och lade den i kottgasmitt.

gellan med det öppna sår. En annan
sorts blad användes på liknande
sätt nämligen (på dialekten) "Vyabla".
Denna växt växer på gräskan-
ter med vägar. Den ~~är~~ är i den hög-
med blommar och bladen följer mus-
ken och är till främre lika syren-
buskens blad. Johannesört anses
blandad bland hövda synnerligen
vägvisande för djuren. Denna vin-
tär på bärrör användes för
i stor utsträckning mot ont i
magen. Piskägg färdas söda med
saffran av röddes. Mot vägg loss
användes kaspillning som stöts
i springor där man ansåg lossen.
Kärla till. Mullet behandlades som
effektivt.

Plantago major

Är de blommor som ingick i mid-
sommarbansen minnes för öf-
satt. (Pialet) knéit ur, ~~en~~
göfarnad, hussens händes, höstblommor
kärningestän, kottafidles, snus blommor.
Hon minnes att man en vänt bensen
som vore de en mer en last i när-
det gäff bensen. Pärmen och bensen
hon inte minnas hur eller med för.

ACC. N:R M. 11454:22.

Ley 72
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Nedanstående recept har jag läst i
en handelsresens handbok och jag tror
det är berättigat insända till arkivet
Medel mot äggvita: $\frac{1}{4}$ kg hackade en-
vörter $\frac{1}{8}$ kg gjennomsigt råsa hackad (samt
otämlig konserverad smör) i receptet står
många enevörter, till detta en betydlig
rattn. Det kokas i 3 timmar på sitas
och fis äter kokas upp ~~och~~ vörpa
det ställs att svalna vörpa i medicinn
daggar på betydlig. Posering: Ett halvt
dricksglas full vörpa måltid. Medel
mot blösa var enk. bunden järnpilspan
blandat med sitas, att in dagas.